

Aktivitetssmiljøets betydning for indsatte i åbne fængslers resocialisering

ERGOTERAPEUTISK BACHELORPROJEKT

Cecilie Kjestine Søndergaard og Kevin Engelbrecht Kristiansen
UNIVERSITY COLLEGE SYDDANMARK I ESBJERG 06.01.2023

Forord

Dette bachelorprojekt er udarbejdet af de to ergoterapeutstuderende Cecilie Kjestine Søndergaard og Kevin Engelbrecht Kristiansen, som studerer på University College Syddanmark i Esbjerg. Perioden for udarbejdelsen af projektet var oktober 2022 til januar 2023.

Det er et kvalitativt studie, som undersøger aktivitetsmiljøets betydning for indsatte i åbne fængsels resocialisering. En stor tak til det undersøgte fængsel, som har gjort det muligt for os at indhente empiri til udarbejdelsen af projektet, samt en stor tak til de medvirkende informanter. Derudover vil vi gerne takke vores metodiske vejleder Nanna Louise Kjær, som har vejledt os gennem udarbejdelse af projektet.

Anslag: 78.864

Afleveringsdato: 06.01.2023.

Resumé

Titel

Aktivitetssmiljøets betydning for indsatte i åbne fængsleres resocialisering.

Problembaggrund

I Danmark mislykkes resocialiseringsprocessen for 23% af de indsatte i fængslerne, dette er til trods for at Kriminalforsorgen udarbejder handleplaner for at minimere recidiv. Omgivelserne som de indsatte er placeret i har også stor indflydelse på den indsatte resocialiseringsproces, idet omgivelser både kan hæmme og fremme aktivitet for den indsatte.

Formål

Formålet med opgaven er at belyse, hvordan aktivitetssmiljøet hos indsatte i åbne fængsler konstrueres og hvordan konstruktionerne påvirker deres resocialiseringsproces.

Metode

Projektet er et case studie udarbejdet som et kvalitativt forskningsdesign. Empirien er indsamlet med en socialkonstruktivistisk- og en hermeneutisk tilgang. Der er foretaget observationer, fokusgruppe-interview og semistruktureret individuelt interview til at indsamle empiri. Empirien er blevet analyseret med en tværgående og længdegående matrix, samt en diskursanalyse baseret på observationerne. Der er foretaget en usystematisk- og en systematisk litteratursøgning til projektet.

Resultat

Resultaterne viser, at informanterne havde forskellige syn på resocialisering, dog var der en bred enighed om, at resocialiseringen var manglende i det undersøgte fængsel. Informanterne udtrykte, at det var vigtigt at beskæftige sig med noget meningsfuldt i deres resocialiseringsproces. Informanterne gav udtryk for, at aktivitetssmiljøet ikke var tilstrækkelig stimulerende for de indsatte.

Konklusion

Det konkluderes, at aktivitetssmiljøet har en stor indflydelse på de indsatte i åbne fængsleres resocialiseringsproces, da ændringen af aktivitetssmiljøet kan bidrage til, at de indsatte oplever positive stimuli fra omgivelserne og meningsfulde aktiviteter.

Søgeord

Resocialisering, Aktivitetssmiljø, Åbne fængsler, Indsatte.

Abstract

Titel

The importance of the occupational environment for rehabilitation of inmates in open prisons.

Background

23% of all inmates in Danish prison fail resocialization, this is despite the Danish Kriminalforsorgen preparing plans for resocialization to minimize the number of recidivism.

The environment the inmates are living in have a great influence on the inmates' resocialization, because the environment can inhibit and advance the resocialization process.

Purpose

This paper has the intention to enlight the construction of the occupational environment for inmates in open prison, and how these construction effects the resocialization process.

Method

This project is a case study prepared with a qualitative research design. The empirical data is collected with social constructivism and hermeneutic scientific theories. Observations, focus group interviews and semi-structured individual interviews have been conducted to collect empirical data. The empirical data has been analyzed with a transverse and longitudinal matrix, as well as a discourse analysis based on the observations. An unsystematic and systematic search for literature has been carried out for the project.

Results

It is shown in the results, that informants have a different view on resocialization, although there was a wide agreement that resocialization was missing in the specific prison.

The informants were clear that it was important to do something meaningful for resocialization. The informant expressed that stimulations from the occupational environment were not satisfying.

Conclusion

The conclusion of this project is that the occupational environment has a great influence on the inmates in the resocialization process of open prisons, as a change of occupational environment can contribute to the inmates experiencing positive stimuli from the environment and meaningful activities.

Keywords

Resocialization, Occupational environment, open prison, Inmates

Indholdsfortegnelse

Forord.....	1
Resumé.....	2
Abstract	3
Problembaggrund	6
Det samfundsmæssige perspektiv	6
Resocialiseringsprocessen	6
Omgivelsernes betydning	7
Åbne fængsler.....	7
Ergoterapeutisk relevans	7
Problemformulering	8
Formål	8
Begrebsafklaring	8
Teoriafsnit	9
Resocialisering	9
Aktivitetsmiljø.....	10
Stigmatisering.....	10
Dark side of Occupation.....	11
Lovgivning	12
Design, materiale og analysemetode.....	14
Kvalitativt studiedesign.....	14
Deduktion	14
Metode 1:.....	14
Socialkonstruktivistiske tilgang.....	14
Feltnoter	15
Diskursanalyse	15
Metode 2:.....	16
Hermeneutisk tilgang.....	16
Interviewguide	16
Fokusgruppeinterview	17
Informanter	17
Semistruktureret interview.....	17
Overvejelser om udførelse af interviewene	18
Forskningsetik.....	18

Metode til databearbejdning.....	18
<i>Trin 1: Helhedsforståelse</i>	19
<i>Trin 2: Startkodeliste</i>	19
<i>Trin 3: Meningsbærende enhed</i>	19
<i>Trin 4: Vurdering af koder</i>	19
<i>Trin 5: Meningskondensering</i>	20
<i>Trin 6: Vurdering og dybere forståelse</i>	20
Litteratursøgning	20
Resultat og fortolkning.....	21
Resocialisering:	21
Meningsfuld beskæftigelse fremmer resocialiseringen	22
Fængslets aktivitetsmiljø.....	23
Bryde stigmatiseringen.....	24
Aktivitetsmiljøets påvirkning på de indsattes stimulering af sanser	25
Krav til de indsattes resocialiseringsprocessen	26
Diskussion.....	28
Resultatdiskussion:	28
Meningsfuld resocialisering.....	28
Aktivitetsmiljøets indflydelse på resocialisering	29
Aktivitetsmiljø i forbindelse med relationen mellem indsat og ansat	30
Udvikling af ergoterapeutiske praksis	30
Metodediskussion.....	31
Kvalitativt design og videnskabsteoriene	31
Udvælgelse af informanter	31
Fokusgruppeinterviewet	32
Feltnoter.....	32
Analysestrategi	32
Etiske retningslinjer	33
Troværdighed, pålidelighed, verificerbarhed, og overførbarehed	33
Konklusion	34
Perspektivering.....	34
Litteraturliste	35

Problembaggrund

Det samfundsmæssige perspektiv

I Danmark er det Kriminalforsorgen, der har ansvar for at fuldbyrde de straffe, som de dømte er blevet idømt af domstolen. Kriminalforsorgen udarbejder rapporter, vi har taget udgangspunkt i rapporten fra 2020 (Anon., 2023c). Kriminalforsorgens opgave består af, at administrere varetægtsfængsling og frihedsberøvelse i forbindelse med udlændingeloven, samt undersøge og udføre egenhedsvurderinger af de dømte og sigtede personer. Derudover skal kriminalforsorgen varetage opgaverne, at overvåge dømte med fodlænke i eget hjem, at føre tilsyn af behandlingsdømte og samfundstjenestedomte, samt prøveløsladte (Anon., 2023c). I 2020 varetog kriminalforsorgen deres opgaver i 14 fængsler og 41 arresthuse. Dertil 13 afdelinger af Kriminalforsorgen i frihed og 7 pensioner. Ifølge (Anon., 2023c) var der i 2020, 9.132 nye indsættelser af dømte og sigtede personer, som skulle afsone i enten et fængsel eller arresthus.

En opgørelse fra statistikbanken viser, at i 2020 blev 136.297 mænd og kvinder idømt straf i Danmark (bilag 1). I 2018 blev 113.111 mænd og kvinder dømt skyldige i kriminalitet i Danmark. Dette illustrerer, at antallet af straffede personer er steget med 23.186 personer inden for to år (bilag 1). Ifølge (Danmarks statistik, 2022) er den hyppigste kriminalitet, som flest mænd og kvinder bliver dømt for, strafferetlige afgørelser i forbindelse med overtrædelse af færdselsloven. Derefter er de hyppigste kriminelle lovovertrædelse straffelovsforbrydelser, ejendomsforbrydelser og tyveri (Danmarks statistik, 2022).

Resocialiseringsprocessen

I en rapport udarbejdet af Kriminalforsorgen i 2020 beskrives der, at 23% af indsatte og andre straffede personer modtog en ny dom, som resulterede i, at de blev indsat til afsoning eller tilsynsdom (Anon., 2023c). Dette illustrerer, at resocialiseringsprocessen i fængslerne var mislykkedes for 23% af de indsatte. Dette er på trods af, at Kriminalforsorgen udarbejder en handleplan for alle indsatte, som skal afsone en dom, for at minimere recidivitet tallet. Straff fuldbyrdelsesloven §39 foreskriver at: "valget af beskæftigelse træffes i hvert enkelt tilfælde på grundlag af en samlet vurdering af den indsattes forhold. Stk. 2. Ved afgørelser efter stk. 1 skal der så vidt muligt tages hensyn til den indsattes eget ønske og til den indsattes muligheder for at opnå arbejde eller uddannelse uden for fængslet." (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.). Handleplanerne tager udgangspunkt i den indsattes ønsker om en bestemt beskæftigelse og handleplanen kan for eksempel omhandle misbrugsbehandling, uddannelse, boligsøgning eller jobsøgning (Rasmussen, n.d.). Handleplanen anvendes som et indledende værktøj for en vellykket resocialiseringsproces for indsatte i fængslerne. Kriminalforsorgen nævner, at for en del indsatte kan handleplanen være et vigtigt værktøj til en god løsladelse og et lettere liv på fri fod (ibid). Dog nævner Danmarks Statistik, at recidivprocenten var på 66% i 2016-2018, hvilket beskriver, at 66% af de løsladte fra fængsler begår ny kriminalitet og pådrager sig en ny dom inden for to år (Danmarks statistik, 2020). Dette kan være grundet omgivelserne,

som de indsatte møder, når de kommer ud eller den stigmatisering, som kan forekomme, når de møder samfundet udenfor fængslet.

Omgivelsernes betydning

Ifølge Taylor (2019) omfatter omgivelser, de rum og objekter som mennesker færdes i, samt de personer, som de interagerer med. Omgivelserne indeholder både fysiske og sociale aspekter, som kan støtte eller begrænse et individs aktivitet (Taylor, 2019). Dette udsagn kan perspektiveres til rapporten fra Kriminalforsorgen, der beskriver, at 32% af dem, som får en ny dom, er fængselsdømte, som var løsladt efter at have afsonet deres straf i et fængsel. Hvorimod personer med en betinget dom med vilkår om tilsyn og behandling kun havde et recidiv på 6% (Anon., 2023c). Her beskrives omgivelsernes betydning for resocialiseringsprocessen og at der opstår størst tilbagefald for indsatte, som afsoner i fængsler.

I forlængelse af omgivelsernes betydning taler Erving Goffman om begrebet “totale institutioner” der betyder, at en gruppe mennesker, der er i nogenlunde samme situation, er afskærmet fra resten af samfundet og i længere tid lever indespærret og et administreret liv (Jacobsen and Kristiansen, 2018). Et af hans grundlæggende principper er, at selve den professionelle praksis er med til at fastholde mennesker i en bestemt rolle. Dette kalder han stigmatisering eller stempling, hvilket betyder, at man reducerer et almindeligt menneske til at være devalueret og nedvurderet (ibid).

Dette giver anledning til at kigge på åbne fængsler og det ergoterapeutiske potentiale.

Åbne fængsler

Åbne fængsler blev oprettet efter 2. verdenskrig på grund af kapacitetsmangel. Man fandt fordele ved, at det muliggjorde uddannelse og erhvervsmæssige muligheder i samfundet (Anon., 2005).

I åbne fængsler er der flere aktivitetsmuligheder, end der er i arresthuse eller lukkede fængsler. Der er flere muligheder for at træne, lave mad, gå i skole eller arbejde end der er i de andre typer af fængsler (Rasmussen, n.d.). I åbne fængsler er der mere fokus på resocialisering gennem aktiviteter, derfor udformes aktivetsmiljøet efter behovet om at blive integreret i samfundet igen, når man har afsonet sin straf.

Ved en socialkonstruktivistisk tankegang vil der være et hypotetisk belæg for, at en succesfuld resocialiseringsproces vil kunne ske, grundet den frihed og mange aktiviteter de indsatte har mulighed for at deltage i (Gergen, 2010).

Ergoterapeutisk relevans

En amerikansk artikel udtaler, at ergoterapeuter over hele verden længe har anerkendt, at professionen spiller en vigtig rolle i forhold til rehabiliteringen af mennesker inden for strafferets systemer (Muñoz, Moreton and Sitterly, 2016). Ergoterapeuternes rolle i de indsattes resocialiseringsprocessen kan

perspektiveres til ergoterapeuters selvforståelse af deres profession, som drejer sig om at se muligheder for at påvirke menneskers aktivitet og deltagelse i hverdagslivet (Aagaard and Langdal, 2019). De praktiserende ergoterapeuter forsøger at imødekomme de aktivitetsmæssige behov hos den store og voksende befolkning inden for strafferetlige omgivelser ved, at italesætte professionens vigtighed i arbejdet med indsatte og straffede personer (Muñoz, Moreton and Sitterly, 2016). Ergoterapeuter er kendt for, at arbejde med begrebet rehabilitering, dog er begreberne resocialisering og reintegration mere anerkendte at anvende hos indsatte og straffede personer (Engbo and Smith, 2012). Resocialisering omhandler tilknytning til det omkringliggende samfund, hvilket kan perspektiveres til hvidbogens definition af rehabilitering, hvor formålet med rehabilitering er, at muliggøre et meningsfuldt liv med bedst mulig aktivitet og deltagelse, samt mestring og livskvalitet (Maribo et al., 2022). Med afsæt i problembaggrunden, er vi derfor kommet frem til følgende problemformulering:

Problemformulering

Hvem: Indsatte i åbne fængsler

Hvad: Resocialisering

Kontekst: Aktivitetsmiljø

Hvordan konstrueres aktivitetsmiljøet hos indsatte i åbne fængsler og hvordan påvirker konstruktionerne deres resocialiseringsproces?

Formål

Formålet med projektet er at undersøge, hvordan aktivitetsmiljøet konstrueres hos indsatte i åbne fængsler og hvordan konstruktionerne påvirker deres resocialiseringsproces.

Opgaven skal bidrage til, at sætte fokus på vigtigheden af at forbedre resocialiseringsprocessen i åbne fængsler i gennem ergoterapeutisk praksis. Dette gøres ved, at se på aktivitetsmiljøets betydning for de indsattes resocialiseringsproces, herigennem de relationer, der finder sted i fængslet, de faciliteter der er til rådighed og hvilke aktivitetsmæssige udfordringer der finder sted. Målgruppen for projektet er indsatte i åbne fængsler og ansatte, som arbejder med denne målgruppe.

Begrebsafklaring

I nedenstående afsnit redegøres for begreberne, der anvendes i projektet. Begreberne bliver defineret i begrebsafklaringen for at gøre projektet læsevenligt.

Begreb	Definition
Konstruere	“Terminologien som <i>forhandling</i> og <i>konstruktion</i> anvendes til at beskrive, hvordan opbygningen af identitet foregår” (<u>Glintborg and Mærsk, 2019</u>)
Aktivitetssmiljø	Et aktivitetssmiljø er en sammenfletning af fysiske- og sociale omgivelser, som er sammensat af rum, objekter, aktivitetsformer og sociale grupper der danner ramme for aktivitetsudøvelse (<u>Kielhofner, 2010</u>) s. 111.
Indsatte	“En fængselsstraf betyder, at man bliver berøvet sin bevægelsesfrihed.”(<u>Kriminalforsorgen, 2022a</u>)
Resocialisering	Hjælp til at opnå tilknytning og genetablering til samfundet (<u>Engbo and Smith, 2012</u>)
Åbne fængsler	“I åbne fængsler kan der være mulighed for at arbejde eller tage uddannelse uden for fængslet, men også her er der klare grænser for ens handlefrihed. Det er straffens længde og kriminalitetens art, der bestemmer, om man kommer i lukket eller åbent fængsel. Den endelige beslutning tages af Kriminalforsorgen”(Kriminalforsorgen, 2022a)

Teoriafsnit

I dette afsnit redegøres for den teori, som anvendes i projektet. Her uddybes de anvendte teorier heriblandt resocialisering, aktivitetssmiljø, stigmatisering, Dark side of Occupational og lovgivning.

Resocialisering

I fængsler anvendes begreberne resocialisering og reintegration, da det afgørende ikke er fængslets individuelle konstitution og psykologi, det afgørende er tilknytning til samfundet (Engbo and Smith, 2012). Fængslerne er forpligtet til at tilbyde og opstille gode muligheder for, at den indsatte bedst muligt kan optimere sin reintegration i samfundet, når de bliver løsladt (ibid).

Forsøgene på, at rehabilitere kriminelle i fængslerne fik sit gennembrud i 1820-30'erne, hvor det moderne fængsel for alvor blev udformet (Kühle and Lomholt, 2006). I 1859 bliver filosofien om et “moralsk hospital” oprettet. Her var tanken, at de kriminelle skulle kureres og omstilles fra deres

kriminelle vaner til, at være gode og sunde samfundsborger (ibid). I forbindelse med 1. verdenskrig blev der oprettet ungdomsfængsler bl.a. i Nyborg Fængsel, så man adskilte unge kriminelle fra andre kriminelle. I 1930 blev psykopatforvaring oprettet, så man adskilte psykisk udfordrede kriminelle fra andre kriminelle, som en del af at forbedre rehabiliteringsprocessen for de psykisk sårbare forbrydere (Engbo and Smith, 2012). I 1990'erne påbegynde man kognitive behandlingsprogrammer, som kan afhjælpe med at identificere forbrydernes uhensigtsmæssige adfærd og mangel på færdigheder (Kühle and Lomholt, 2006).

Aktivitetstiljø

Der er en voksende forståelse af omgivelsernes betydning og det er en betydelig faktor for ergoterapeutisk forståelse, for at fremme og hæmme aktivitet og deltagelse i hverdagslivet (Fisher, Haglund and Parkinson, 2019). Omgivelserne udgør en essentiel rolle, der er med til at fremme funktionsevne og deltagelse i hverdagslivet i form af uddannelse, arbejde, fritid og alle perspektiver af samfundslivet for mennesker med funktionsnedsættelse (ibid). Modsat kan omgivelserne være en forhindring, der indskrænker deltagelse og skaber modstridende modsætninger, hvis de ikke lever op til persons behov og ønsker (ibid). Omgivelsernes betydning spiller en vigtig rolle for personers forandringsproces (ibid)

Gary Kielhofner beskriver omgivelsernes dimensioner som fysiske, sociale, politiske, kulturelle og økonomiske, der er med til at påvirke motivationen for tilrettelæggelsen af aktiviteter. Herunder er begrebet aktivitetstiljø (Kielhofner, 2010). Man kan herefter nedkøge tre dimensioner, som indbefatter de social, fysiske og aktivitetstiljø (Fisher, Haglund and Parkinson, 2019). De fysiske omgivelser inkluderer rum og objekter: alt materialet og fysisk tilstedeværelse. De sociale omgivelser inkluderer relationer og interaktioner: Familie, venner socialt netværk, kolleger, derudover verbal og nonverbal kommunikation, fysisk og kognitiv støtte og facilitering. De aktivitetstiljø indbefatter kort og langsigtede aktiviteter, der viser sig i egenomsorg, personlige aktiviteter, arbejde, studie, fritid, en persons roller, interessere, kapacitet, kulturelle, økonomiske og politiske præferencer (ibid). Disse tre dimensioner fungerer på tre niveauer. En landsdækkende og samfundstiljø kontekst, lokalsamfund og nabolag kontekst og umiddelbare kontekst som eget hjem, skole eller arbejdsplads. Disse dimensioner og kontekster interagerer sammen med personen og på tværs af hinanden. Når en af disse systemer ændrer sig, vil alle systemer ændre sig i større eller mindre grad. Hvis personen opfatter alle elementerne, som positive i de tre dimensioner, kan dette muliggøre og fremme aktivitet i de tre niveauer (ibid).

Stigmatisering

Sociologen Howard Becker var grundlægger af stempilngsteorien, der senere er blevet videreudviklet. Becker beskrev at: *“Afvigelser er ikke en egenskab ved en persons handling, men snarere en konsekvens af andres anvendelse af regler og sanktioner over for en “regelbryder”.*” Becker taler derudover om, at stempilng tildeler en specifik “master status” til et individ, der skaber en identitet

og position, som overtrumfer og blinder omverden fra resten af individets karakter og kan have negative konsekvenser, som eksempel, at få et job (Nissen and Vardinghus-Nielsen, 2018). Stempling indeholder dermed en fastholdelse, hvor mennesker bliver forhindret i at opnå et normalt liv. De presses ud i ulovlig, afvigende eller i strid mod moralske handlinger. Den manglende bekræftelse for at efterleve andres forventninger og normer, kan tvinge personer til, at forsøge med afvigende metoder til at opnå de resultater, der automatisk opnås af mennesker, der anses for at være "normale". Menneskers oplevelse af sig selv, knytter sig til kulturelle, strukturelle og sociale forhold i kombination af de situationer, hvor mennesker interagerer og præger hinanden adfærdsmæssigt, anerkendende og værdsat (Nissen and Vardinghus-Nielsen, 2018).

Herefter har Sociologen Erving Goffman udviklet begrebet stigmatisering og afvigelser, som han herefter har defineret: "*Som en egenskab, der er uønsket og som resulterer i, at andre egenskaber står i skyggen*". Stigmatiserende omgivelser kan her være med til, at mennesker føler sig udstillet, udenfor eller fastlåst i en afvigerrolle (Grangaard and Holsbæk, 2019).

Endvidere har Michel Foucault skabt begrebet "subjektivering" der forstås ved, at subjektet er en effekt og et produkt af magt (Brinkmann, 2008b) Derudover fortæller Foucault, at kultur er magt (Gergen, 2010). Med dette forstås, at Foucault havde fokus på de fysiske omgivelseres betydning herunder forskellige praksisser, indlejret teknologier som arkitektur. Foucault mener, at der er implicite magtudøvelser og relationer i konstruktion af vores omgivelser, dette begrundes han med Jeremy Bentham's plan for "panopticon", der var en fængselsstruktur. Den bestod af en ring af oplyste celler og en vagt, der havde en central placering, så han var i stand til, at overvåge alle de indsatte på samme tid. Dette fandt sted uden de indsatte vidste, hvornår de blev overvåget. Målet med panopticon var ikke at kontrollere fangerne, men at skabe nogle subjekter, der overvågede sig selv ved, at se sig selv gennem vagtens øjne. Foucault mener, at denne bygningsstruktur er en identitetsdannende selvteknologi (Brinkmann, 2008b).

Dark side of Occupation

Man skal anerkende, at aktiviteter er kontekstbestemte og social konstrueret (Kiepek et al., 2019). I hvert samfund, kultur og grupper er der nogle faste normer, værdier eller lovgivning, hvor ved der bliver skabt aktiviteter (ibid). Disse aktiviteter er dannet ud fra det perspektiv og diskurs, der er i den givne kultur (ibid). Man taler her om acceptable og ikke acceptable aktiviteter, da et samfund består af mange grupper og subgrupper. Her vil der være nogle ikke acceptable aktiviteter, som ikke stemmer overens med de overordnede normer og værdier og kan være i strid med loven. Selvom disse aktiviteter kan være i strid med loven og sundhed kan de stadig være meningsfulde og identitetsskabende (ibid). Omvendt kan aktiviteter være inde for loven, men ikke accepteret af de omkringliggende normer og værdier (ibid).

Samfundsvidenskabelige teorier såsom sociale sanktionering, hegemoni, afvigelse og modstand er relevante for at forstå begreberne acceptabel og uacceptabel aktivitet (Kiepek et al., 2019).

Sanktioner kan defineres som overholdelse af sociale normer, som er samfundets forventninger til den måde at være og gøre ting på (ibid). Grader af social accept kan ændre sig, når sociale normer ændrer sig over tid (ibid). Ofte er det statslige og strukturelle faktorer, som medvirker til udvikling af aktivitetsmæssig uretfærdighed (Kaae Kristensen, Bach Schou and Larsen Mærsk, n.d.). Derudover handler det også om, hvorvidt en aktivitet er socialt sanktioneret eller ikke-sanktioneret, dog er dette fuldstændigt afhængig af kontekst og herunder sociale relationer.

Hegemoni er en måde, hvorpå ideologierne styres af de dominante grupper i samfundet og anvendes til at opnå samtykke og vinding fra dem under dens dominans (Kiepek et al., 2019). Antonio Gramsci udtalte, at i et kapitalistisk system bruger staten, de eksisterende sociale institutioner som uddannelse, medier og religion for at fremme en ideologi, der retfærdiggør den sociale, politiske og økonomiske status, som de beskriver, er til gavn for alle (Kiepek et al., 2019). Politikker anvender hegemoni til at overtale borgerne om, at deres politik kan føre samfundet ind i velfærd og succes. FN's lov om menneskerettigheder er en ideologi, som har fokus på bl.a. "social inklusion", hvilket indebærer, at der er muligheder for at alle, også stemplede og stigmatiserede grupper kan deltage i de aktiviteter, som de har behov for og finder meningsfulde (Kaae Kristensen, Bach Schou and Larsen Mærsk, n.d.).

Afvigelse. Et eksempel kan være, at kriminelle, der har engageret sig i uaccepterede aktiviteter, ofte bliver stemplet som afvigende, hvilket gør det mere vanskeligt at deltage i "samfunds godkendte" erhverv eller aktiviteter. Dette kan gøre de tidligere kriminelle tilbøjelige til at engagere sig i yderligere afvigelse, hvilket vil sige ny kriminalitet (Kiepek et al., 2019). Det er vigtigt, at mennesker uanset baggrund får ret til at deltage i meningsfulde aktiviteter, så de har mulighed for at føle sig socialt inkluderet og ikke stigmatiseret og derefter opnå lige rettigheder (Aagaard and Langdal, 2019).

Modstand forstås generelt som en handling i opposition, der opstår i forhold til hegemoni og ulige magtfordeling (Kiepek et al., 2019). Modstand kan nedkæmpes med det ergoterapeutiske begreb "aktivitetsretfærdighed", da det omhandler lige rettighed og adgang til ressourcer og muligheder (Aagaard and Langdal, 2019).

Lovgivning

Reglen i straffuldbyrdeleslovens § 38, stk. 1, om ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet. Dette gælder ikke for varetægtsarrestanter. I bekendtgørelsens § 2 er det imidlertid fastslået, at varetægtsarrestanter skal tilbydes beskæftigelse. Endvidere fremgår det af § 30 i bekendtgørelsen, at §39-42 i straffuldbyrdelesloven og reglerne i bekendtgørelsen finder tilsvarende anvendelse for varetægtsarrestanter (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.).

I Straffuldbyrdelesloven §38 stk 1, bliver der beskrevet de beskæftigelsesmuligheder, som de indsatte tilbydes under deres afsoning i fængslerne. De godkendte beskæftigelsesmuligheder er bl.a. produktiv virksomhed, økonomidrift, undervisning, projektvirksomhed, terapiarbejde, deltagelse i

behandlingsprogrammer og pasning af eget barn. Endvidere kan beskæftigelse hos en arbejdsgiver uden for fængslet eller arresthuset under frigang samt eget arbejde eller selvstudier, som kan udøves under Kriminalforsorgen områdets tilsyn, godkendes som beskæftigelse (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.).

Straffuldbyrdelesloven §38 bekendtgørelse §4 beskriver, at de indsattes beskæftigelses tid udgør 37 timer pr. uge. Dette har til formål, at forberede den indsatte på, at blive reintegreret i samfundet igen, da det ofte er det beskæftigelseskrav man møder på arbejdspladser uden for fængslet (Vejledning om beskæftigelse m.v. af indsatte i Kriminalforsorgens institutioner (beskæftigelsesvejledning).

Personalet udarbejder en handleplan i samarbejde med den indsatte omkring ønsker og valg af beskæftigelse under afsoning (Rasmussen, n.d.) I straffuldbyrdelesloven §39 beskrives der, at valget af beskæftigelse træffes i hvert enkelt tilfælde på grundlag af en samlet vurdering af den indsattes forhold. Stk. 2. Ved afgørelser efter stk. 1. skal der så vidt muligt tages hensyn til den indsattes eget ønske og til den indsattes muligheder for at opnå arbejde eller uddannelse uden for fængslet. Den indsatte skal vejledes om mulighederne for, ved undervisning eller anden uddannelse, at afhjælpe manglende skolefærdigheder eller mangel på erhvervsmæssig erfaring (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.).

I straffuldbyrdelesloven §40 beskrives der, at institutionens arbejdspladser skal være indrettet således, at arbejdsforholdene for de indsatte er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuld forsvarlige (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.). Arbejdspladsen skal ikke forvolde de indsatte skader eller andre problematikker grundet manglende sikkerhed eller andre problematikker i arbejdsforholdene.

Justitsministeren fastsætter regler om de indsattes beskæftigelse, hvilket er beskrevet i straffuldbyrdelesloven §41.

Straffuldbyrdelesloven §42 beskriver, at en indsat skal have udbetalt vederlag for sin beskæftigelse (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.). Vederlaget består af et fast grundbeløb pr. time til indsatte, der deltager i beskæftigelsen, hvilket er individuelt fra fængsel til fængsel (Vejledning om beskæftigelse m.v. af indsatte i Kriminalforsorgens institutioner (Beskæftigelsesvejledningen). Grundsatsen er på omkring 8 kr. i timen (ibid).

Udenfor beskæftigelse tiden skal den indsatte varetage praktiske opgaver, som en del af den daglige rutine i fængslet. Dette er uddybet i straffuldbyrdelesloven § 43. En indsat skal i bedst muligt omfang selv varetage praktiske opgaver vedrørende sine personlige forhold, herunder madlavning og rengøring. Stk. 2. Kriminalforsorgsområdet skal tilbyde de indsatte aktiviteter i fritiden (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.).

Design, materiale og analysemetode

I nedenstående afsnit redegøres for projektets design, derudover det videnskabsteoretiske grundlag, herunder materiale og de 2 metoder, der er anvendt til dataindsamling og dataanalyse. I afsnittet beskrives litteratursøgningen og den bagvedliggende proces.

Kvalitativt studiedesign

Det kvalitative design stammer fra humanvidenskaben og har til formål, at undersøge menneskers oplevelser og erfaringer med et fænomen (Billhult and Henricson, 2018). I opgaven er der anvendt et kvalitativt design til at undersøge problemformuleringen, da vi gerne ville undersøge de indsatte erfaringer med resocialiseringsprocessen, samt hvordan aktivitetsmiljøet er konstrueret. Designet er egnet til vores projekt, da det fokuserer på menneskers tolkningen og oplevelser af et fænomen eller en teori (ibid). Vi har valgt at udforme projektet som et beskrivende casestudie, da vores formål er, at sætte fokus på det ergoterapeutiske potentiale i resocialiseringsprocessen for indsatte i åbne fængsler. Dette åbner mulighederne for at udarbejde en bred dataindsamling i form af observationer, interview og forskningsartikler (Ramian, 2012).

Deduktion

Vi har efterfølgende taget udgangspunkt i deduktiv metode til at indsamle empiri, da deduktiv metode ikke nødvendigvis er hypotese drevet, men kan være en teoretisk baserede problemstilling, som tager udgangspunkt i en videnskabsteori (Landström and Priebe, 2018). Socialkonstruktivistisk tilgang har fokus på, hvordan virkeligheden er konstrueret, hvilket har inspireret os til at formulere en teoretisk baseret problemformulering. Vores formål er at beskrive, hvordan de indsatte oplever deres resocialiseringsproces. Emnet undersøges deduktivt, da vi er teoristyret i vores undersøgelsesredskaber. Derudover bliver vores empiri analyseret deduktivt.

Metode 1:

Socialkonstruktivistiske tilgang

I vores projekt har vi valgt at benytte en socialkonstruktivistisk tilgang, da det er med henblik på, hvordan sproget er menneskeskabt og konstruere de indsatte aktivitetsmiljø og derfor giver mulighed for at indsamle flere forskellige perspektiver af samme miljø og kultur. Sproget er en social handling, som derved bliver en konstitueret handling. Sproget er også en forudsætning for tænkning, da det er sproget, der er bestemmende for, hvordan og hvad vi kan tænke (Rasborg, 2018). Socialkonstruktivismen peger også på, at viden ikke er universelt, men derimod opstår i en social og kulturel kontekst og at det der er "virkeligt" ikke er en direkte afspejling, men altid er en fortolkning igennem et bestemt perspektiv (Gergen, 2010). Vi vil i vores projekt anvende observationer i form af feltnoter, hvor vi vil

have fokus på aktivitetsmiljøet og det talte sprog, derefter vil vi udarbejde en diskursanalyse af sproget, for at undersøge, hvordan sproget konstruere de indsatte roller og agerende. Dette tillader socialkonstruktivismen (Henricson, 2018).

Feltnoter

Der er derfor valgt feltnoter til indsamling af empiri, da dette giver mulighed for, at observere de indsatte i beskæftigelse og på deres afdelinger. Vi kan der igennem følge resocialiseringsprocessen hele dagen (bilag 2 og bilag 3). I vores opgave har vi valgt at anvende deltagende observation, da deltagerne kender vores formål med observationerne (Henricson, 2018). Dog er vi ikke selv aktivt deltagende i beskæftigelsesaktiviteterne, som vi skal ud at observere.

Der blev oplevet svagheder under vores observationer og feltnotater, da vi var en markant distraktion i de indsatte miljø. Alle de indsatte vi mødte i fængslet hilste på os, samt skulle vide, hvem vi var. Dette førte også til uformelle samtaler med de indsatte, hvor de fortalte deres historier og nævnte empiri man ellers ikke ville have opnået. Vores tilstedeværelse var tydelig på afdelingerne, da det var fysisk små rum. Her var vi i centrum og var påvirkelige på vores omgivelser og på de indsatte opførsel. De indsatte og de ansatte gav os flere rundvisninger, hvorved det blev mere forklarende fra deres side, end det blev observeret fra vores. Dette havde en markant indflydelse på den indsamlet empiri, da der opstod nye spændende spørgsmål, som vi spurgte ind til. Selvom vi prøvede at forholde os så neutral som muligt, blev vores empiri påvirket. Specielt de indsatte forhold til begrebet resocialisering.

Undersøgelsen er udarbejdet i et fængsel kun for mænd. Observatørerne bestod af en kvinde og en mand. Dette havde en markant indflydelse på den indsamlet empiri, da de indsatte var mere opsøgende til den kvindelige observatør. De indsatte var meget deltagende og oplysende om deres forhold til resocialisering.

Diskursanalyse

Der er udarbejdet en diskursanalyse (bilag 4), hvor der er blevet taget udgangspunkt i Ernesto Laclau og Chantal Mouffes diskursteori, som de beskriver overordnet, er alt diskursivt konstrueret (Hansen, 2017). Laclau og Mouffes mener, at diskurs ikke kan begrænses til sproget. De siger, diskurs er det, som binder sproget, som tekst og tale sammen med andre typer af handlinger og sociale og fysiske objekter (ibid). Laclau og Mouffes forstår igennem diskursbegrebet, at alt er meningsbærende og relationelt. Hvilket betyder, at alle forhold eller objekter har en mening og betydning, som det får ved at være relateret på forskellige måder til andre forhold og objekter (ibid). Samtidigt tager Laclau og Mouffes teori, som regel udgangspunkt i kampen mellem forskellige diskurser, der prøver at opnå hegemoni på et felt (ibid).

Konkret har vi brugt Laclau og Mouffes diskursteori (Hansen, 2017) ved at finde et nodalpunkt, altså et knudepunkt, som i et af vores tilfælde er *resocialisering*. Dette nodalpunkt organiserer diskurser, ved at nodalpunkterne er “tomme tegn”, hvor de skal knyttes til andre tegn (Jørgensen and Phillips, 1999). Herefter bliver ækvivalensskæden skabt, der har til formål at give nodalpunktet værdi ved at knytte tegn og udsagn, som fylder indhold til nodalpunktet (ibid). Tilhørende ækvivalensskæde til *resocialisering* er: *parken, forskellen på lukkede- og åbne fængsler, føler sig ikke hørt, ingen resocialisering, ingen struktur, mere frihed, ikke tillid*. Dette er nodalpunktet og ækvivalensskæden, som er en del af projektets diskursanalyse (bilag 4).

Metode 2:

Hermeneutisk tilgang

Hermeneutikken er bygget på forståelsen om fortolkningslære og det at have en forforståelse (Friberg and Ôhlen, 2018). Ifølge Hans-Georg Gadamer (2018) er vi ikke selvbevidste omkring fænomener uden, at vi tolker dem. Han mener, at vi lever i en verden af ydre påvirkninger, der består af historiske og sociale hændelser. Alt dette påvirker vores måde, at se og forstå verden på. Vi er ifølge Hans-Georg Gadamer (2018) “*bærere*” af forforståelse, da vores forståelse ligger til grund for en ny forforståelse (ibid). Hermeneutisk analyse består af, at betragte et fænomen i dens helhed. Et fænomen består af delelementer, som først giver mening med et hermeneutisk perspektiv i en samlet kontekst, det vil sige, at del og helhed er gensidigt afhængige af hinanden (Kristiansen, 2017).

Vi har indsamlet feltnoter i fængslet inden vores interview og herefter udarbejdet en diskursanalyse til udformning af interviewguiden til interviewene. Der er blevet benyttet hermeneutisk videnskabs-teoretisk tilgang, da vi havde fået en forforståelse for det, at være indsat i et åbent fængsel (overordnet fænomen) og hørte de havde forskellige tilgange til forskellige begreber, som for eksempel *resocialisering* (delelement). Derved blev den hermeneutisk cirkel aktiveret, da vi gerne ville høre de ind-sattes fortolkning af de begreber og situationer vi havde set og hørt, på den måde kunne vi konkretisere spørgsmålene (ibid). Den hermeneutiske cirkel forklarer, hvordan hermeneutikken forløber. Den hermeneutiske cirkel visualiserer processen, hvor man bevæger sig frem og tilbage mellem forståelse, forforståelse og fortolkning (Friberg and Ôhlen, 2018).

Interviewguide

Vi har udarbejdet to forskellige interviewguides, som vi anvendte, som hjælpeværktøjet til at bevare overblikket og den røde tråd under udførelse af interviewene (bilag 5 og bilag 6). En interviewguide tager udgangspunkt i den pågældende problemformulering (Astrup Nielsen et al., 2021) s. 192), samt indeholder overordnede og opfølgende spørgsmål til informanterne, hvilket vores interviewguide indeholder (bilag 5 og bilag 6).

Fokusgruppe interviewguiden og den semistrukturerede interviewguide til Ungdoms Røde Kors er udarbejdet med grundlag fra diskursanalysen (bilag 4), da vi ønskede at inddrage emnerne fra observationerne til, at udforme spørgsmålene til interviewet. Fokusgruppe interviewguiden indeholder åbne og cirkulære spørgsmål, som har til formål, at skabe nye perspektiver og undersøge mønstre og sammenhæng mellem informanterne (Astrup Nielsen et al., 2021) s. 211). Interviewene er hermeneutisk interview, da der er fokus på, at indhente informationer omkring informanternes oplevelser og erfaringer til problemformuleringen (Astrup Nielsen et al., 2021) s. 185). Fælles for de to interviewguider er, at de er struktureret således, at interviewerens kan tilpasse spørgsmålene efter det der bliver talt om i interviewet (Danielson, 2018) s. 180).

Fokusgruppeinterview

Fokusgruppeinterview defineres som en metode, hvor man har en gruppe af informanter, som diskuterer emner eller spørgsmål, som er stillet af ordstyreren (Wibeck, 2018). Vi har valgt at inddrage fokusgruppeinterview i projektet, da vi ønsker at belyse de forskellige perspektiver på de emner, som informanterne diskuterer i gruppen. Vi har valgt at anvende et diskursivt interview, da vi vil fokusere på sprogets betydning og hvordan emnerne bliver diskuteret blandt informanterne. Ifølge (Brinkmann and Kvale, 2015) kan et diskursivt interview defineres, som en interviewramme med fokus på forskelligheder og fokus på, hvordan konstruktioner optræder i samtalen mellem informanterne. Formålet med et diskursivt interview er, at fremhæve diskurser, som informanterne anvender til, at beskrive aktivitetssmiljøet i resocialiseringsprocessen. Fokusgruppeinterviewet er opstillet som et semistruktureret interview, da moderatoren kommer til at tage udgangspunkt i interviewguiden (Wibeck, 2018). Interviewguiden indeholder temaer, interviewspørgsmål og opfølgende spørgsmål. Der stilles åbne spørgsmål, for at skabe bedst mulig diskussion mellem informanterne omkring emnet (bilag 5).

Informanter

Gruppen er heterogent sammensat, da den er bestående af en vejleder og 3 indsatte. Den kvindelige vejleder har ikke udført kriminalitet eller har haft en dom, derfor er den ikke homogent sammensat (Wibeck, 2018).

Inklusionskriterierne var, at de indsatte opholdte sig i åbent fængsel og at de var i en form for beskæftigelse. Grundet praksis stedets betingelser og retningslinjer har vi anvendt en såkaldt gatekeeper, som er en person, der tager kontakt og finder informanter til fokusgruppeinterviewet ud fra vores kriterier (Danielson, 2018).

Semistruktureret interview

Vi ønsker, at få Studerende Fangers perspektiv på resocialisering i fængslerne. Studerende Fanger er et projekt, som er udarbejdet af Ungdoms Røde Kors. Studerende Fanger tilbyder studiestøtte til

indsatte, hvor frivillige fra Ungdoms Røde Kors tilbyder lektiehjælp til de indsatte, så de kan få hjælp til at gennemføre deres Hf-eksamen (Anon., 2022b). Derfor har vi udarbejdet et semistrukturerede forskningsinterview, der fokuserer på informantens perspektiver og oplevelser af emnerne (Brinkmann and Kvale, 2015).

Overvejelser om udførelse af interviewene

De omgivelser, som fokusgruppeinterviewet fandt sted i, var forstyrrende og støjende, fordi vi afholdte interviewet i personalets frokoststue i fængslet. Dette resulterede i, at andet personale gik ind og ud af lokalet, hvilket forstyrrede informanterne.

Interviewet med Ungdoms Røde Kors blev afholdt online, idet der var en stor geografisk afstand mellem informanten og interviewer. Dette gjorde det vanskeligt at aflæse non-verbalt sprog, da man ikke har mulighed for at se det hele menneske og aflæse mimik (Jørgensen, 2010).

Interviewene blev indledt af en kort præsentation af emnet og formålet med opgaven, da det anbefales, at man informerer informanterne om projektet og hvad lydoptagelserne anvendes til (Brinkmann and Kvale, 2015). Interviewerens rolle var, at stille åbne spørgsmål fra interviewguiden (bilag 5 og bilag 6) og samle op på de givne svar, samt holde informanterne på sporet. Intervieweren bør afslutte interviewene med en kort opsummering (Danielson, 2018), hvilket vi gjorde. Derudover valgte vi, at spørger informanterne om, de havde nogle spørgsmål til os eller projektet før vi afsluttede interviewene (bilag 11 og bilag 12).

Forskningsetik

Det indhentede data var i overensstemmelse med databeskyttelsesloven.

Informeret samtykke indebærer, at informanterne oplyses om formålet med undersøgelsen, samt at de har ret til at trække sig fra undersøgelsen til hver en tid (Brinkmann and Kvale, 2015). Før vi påbegyndte interviewene, udleverede vi en samtykkeerklæring (bilag 7 og bilag 8), hvor informanterne bliver oplyst om projektet og hvordan vi databehandler det sagte fra interviewene. De gav samtykke til, at interviewene måtte optages på diktafon og at informanterne blev anonymiseret. Grundet de retningslinjer, som er i de åbne fængsler, så må vi ikke tage personfølsomme oplysninger med ud af fængslet, uden det er blevet godkendt. Derfor har vi afleveret samtykkeerklæringerne og fået dem tilsendt via mail med underskrifter. Informanternes informationer skal holdes fortroligt, så man ikke kan identificere informanterne i opgaven (Kjellstrom, 2018), derfor har vi valgt at anonymisere informanterne.

Metode til databearbejdning

Interviewene blev analyseret og bearbejdet med en deduktiv analysestrategi bestående af 6 trin. Vi har udarbejdet en tværgående matrix til at analysere vores empiri fra fokusgruppeinterviewet (bilag 9), da vi har flere informanter, som har samme eller forskellige perspektiver til diverse koder. Derudover

har vi udarbejdet en længdegående matrix til at analysere empirien fra interviewet med Ungdoms Røde Kors, da vi har en enkelt informant (bilag 10).

Trin 1: Helhedsforståelse

Interviewene blev først transskriberet, derefter grundigt gennemlæst. (bilag 11 og bilag 12). Derigennem har vi fået en helhedsforståelse af vores empiri (Astrup Nielsen et al., 2021).

Trin 2: Startkodeliste

Problemformuleringen, teorierne og empirien danner baggrund for valg af koder, som vi inddeler transskriptionerne i (Danielson, 2018). Kodningen er baseret på deduktiv analysemetode, da de fleste koder er begreb- og teoristyret. Derudover kan der argumenteres for, at kodningen også er datastyret, da vi har udviklet en del af koderne på baggrund af direkte udtalelser og ord, som informanterne har fortalt i interviewet (Astrup Nielsen et al., 2021) s. 257). Vi har udarbejdet en startkodeliste, hvor vi har samlet koderne og tildelt dem en farve for at identificere koden i teksten (bilag 9 og bilag 10).

De koder som vi kom frem til i den tværgående matrix var:

1. Resocialisering
2. Aktivitetsmiljø
3. Beskæftigelse
4. Arbejdsvægring (AV)
5. Sprog og kommunikation

De koder vi kom frem til i den længdegående matrix var:

1. Resocialisering
2. Sprog og kommunikation
3. Aktivitetsmiljø
4. Studiestøtte

Trin 3: Meningsbærende enhed

De meningsbærende enheder har vi markeret i teksten med en farve, så den er synlig. Derefter har vi samlet citaterne i et dokument for sig selv, som herefter blev inddelt i en talrækkefølge.

Trin 4: Vurdering af koder

Alle de meningsbærende enheder blev læst grundigt igennem i forhold til, om de stemte overens med vores koder. Der blev skabt 7 nye underkoder i den tværgående matrix og en revideret startkodeliste

(bilag 9). I den længdegående matrix kom en ny underkode frem under analyse af aktivitetsmiljø (bilag 10). Underkoden *relation* var allerede skabt i startkodelisten. Flere meningsbærende enheder blev sorteret fra. Derefter valgte vi, at gennemgå citaterne og koderne, hvor vi udarbejdede en revideret og endelig startkodeliste, som vores tværgående- og længdegående matrix er bygget op efter. Vi har benyttet os af intra-koder-reliabilitet, da vi ikke har fået andre udefrakommende til at gennemlæse vores transskriptioner samt teste om koderne er dækkende (Astrup Nielsen et al., 2021).

Trin 5: Meningskondensering

Vi gennemlæste vores citater, hvor vi derefter beskrev betydningen af det sagte og udtalelsen fra informanterne (Astrup Nielsen et al., 2021) s. 259). Vi fortolkede ikke på udtalelsen, men vi skrev citaterne sammen til en beskrivelse. Meningskondenseringen blev skrevet i sætninger, som vi anvender i analyse- og fortolkningsafsnittet.

Trin 6: Vurdering og dybere forståelse

Vi har gennemlæst vores transskribering, meningsbærende enheder og meningskondenseringer for at sikre, at vi ikke fortolker det informanterne udtaler i interviewene.

Litteratursøgning

Der blev først foretaget en ustruktureret litteratursøgning på Google Scholar den 12-12-2022, hvor der fremkom 48 artikler. Der blev efterfølgende foretaget en systematisk litteratursøgning den samme dag i PubMed og Cinahl (bilag 13), der fandt frem til 70 artikler, hvor der blev udvalgt 17 artikler fra PubMed efter sortering af overskrifter, der blev yderligere udvalgt 2 artikler fra Cinahl og 2 artikler fra Google Scholar. Efter læsning af abstract blev det reduceret til i alt 6 artikler, samt efter fuldttekst læsning blev der ekskluderet 2 artikler, som ikke opfyldte vores inklusionskriterier, da deres formål ikke stemte overens med aktivitetsmiljøets betydning for resocialiseringsprocessen (bilag 14). Når man skal kritisk vurdere forskningslitteratur, skal man forholde sig til kvaliteten og troværdigheden af artiklens videnskabelige kvalitet. Dette kan gøres ved at udføre en kritisk vurdering af artiklerne (Astrup Nielsen et al., 2021). Der er blevet udført en Critical Appraisal Skills Program (CASP) på de 3 videnskabelige artikler, der er anvendt i diskussionen (bilag 15, 16 og 17). Der er ikke udført CASP på artiklen, der er brugt i teoriafsnittet under Dark side of occupation (Kiepek et al., 2019) og heller ikke "Frivillige organisationers resocialiserende arbejde Kriminalforsorgens institutioner" (Olesen and Rosenholm, 2021) under diskussion, da disse er teoretiske artikler og ikke forskningslitteratur.

Resultat og fortolkning

I dette afsnit præsenteres resultaterne fra dataindsamlingen. Resultaterne er opdelt efter nedenstående afsnit for at understrege og belyse forskellige perspektiver, samt aspekter fra problemformuleringen. Resultaterne er en sammenskrivning af metode 1 og 2, da de to brugte metoder havde samme formål og flere af vores resultater omhandler de samme emner. Resultaterne var sammenlignelige, dermed ønsker vi, at belyse perspektiverne fra de forskellige undersøgelser.

Resocialisering:

Informanterne i fokusgruppeinterviewet blev bedt om at definere deres forståelse af resocialisering. To af informanternes forståelse af resocialisering er, at komme tilbage til samfundet og fungere som lovlydige borgere.

“For mig, så er det noget med at man kommer tilbage til samfundet med bedre forudsætning end da man kom ind”. Bilag 11: 00:00:30 Taler 2.

Ud fra vores observationer har vi observeret, at alle de indsatte synes at fokuserer på, at resocialisering er skåret væk eller ikke eksisterende. I en samtale med en ansat fra gartneriet fortæller han, at man ikke kan resocialisere indsatte, som ikke har oplevet at være socialiseret i samfundet, før de blev dømt til afsoning.

“Ansatt fortæller, at man ikke kan resocialisere en indsat, hvis de indsatte ikke har været socialiseret før de blev sat i fængsel.” Bilag 2. observation 1.

Ud fra vores observationer har vi observeret en indsat, som udtaler sig om, at der ikke er nok at lave under opholdet i fængslet. En indsat fra afdeling C forklarer:

“At der er dårlig resocialisering, da der ikke er nok at lave i løbet af dagen.” Bilag 2. observation 1.

I fokusgruppeinterviewet fortæller informant 4, at det er en øjenåbner for dem, at se andre indsatte have en “normal” hverdag, hvor de har en produktiv dag og bidrager til samfundet. I stedet for sidder de andre indsatte, som ikke har frigang og keder sig.

“Det er også en øjenåbner for os og andre, at vi også gerne vil gå på frigang på et tidspunkt, og vi kan se hvordan de her mennesker, altså har det og ja, de

kommer hjem og de er trætte, og de har haft en lang dag, og hvor vi andre bare har siddet og altså været i skole og på arbejde, og så sidder vi fra klokken halv 3 til klokken, hvad er det? 20:30 og bare klør røv". Bilag 11: 01:00:53 Taler 4.

Der lægges stor vægt på, at der skal være flere meningsfulde aktiviteter fra de indsatte side, da de indsatte ikke bliver stimuleret nok. De indsatte ser en fremtid i, at få en struktureret og fyldstgørende hverdag (Aagaard and Langdal, 2019). De har ikke en oplevelse af, at de bliver resocialiseret inde i fængslet. En ansat fortæller, at det ikke er alle indsatte, der kan blive resocialiseret, fordi de ikke er blevet socialiseret og kan tilegne sig basale sociale kompetencer. Ifølge (Engbo and Smith, 2012) er fængslerne forpligtet til at tilbyde og opstille gode muligheder for, at den indsatte bedst muligt kan forbedre sin reintegrering til samfundet.

I fokusgruppeinterviewet fortæller informant 4 om et muligt tiltag, som man kunne implementere i fængslet, for at forbedrer deres resocialisering og forberede dem til de bliver løsladt.

... "Du er ligesom købt på forhånd. Det synes jeg er lidt, ja. Der kunne de godt lave en form for jobsamtale, så man kunne bruge den erfaring uden for fængslet"(...) Bilag 11: 00:40:39 Taler 4.

Informant 4 ønsker, at der bliver afholdt en jobsamtale, så man som indsat har erfaring med dette, så man ved, hvordan det foregår, når man er færdig med at afsone sin straf og skal ud i samfundet og have et arbejde.

Meningsfuld beskæftigelse fremmer resocialiseringen

I fokusgruppeinterviewet fortæller informant 2, at der er beskæftigelsespligt i fængslerne og at det er vigtigt for mange indsatte at beskæftige sig med noget, der giver mening for dem, så det kan hjælpe den indsatte til en bedre hverdag, når de er færdige med at afsone.

"Jeg tror også at for mange er det vigtigt, at det man beskæftiger sig med giver mening, når man sidder i fængsel. For der er ingen der gider at stå op og lave noget, som ikke giver mening. Der er jo også beskæftigelsespligt, når man sidder i fængsel og man skal jo lave et eller andet. Så hvis man nu laver noget som giver mening for en eller kan hjælpe en med at få en bedre hverdag, når man kommer ud igen, så er det jo kun positivt." Bilag 11: 00:34:19 Taler 2.

Informanterne fra fokusgruppeinterviewet finder sig tilpas i deres beskæftigelse, da de synes, det er rart at have noget at stå op til og bruge dagen på, som er meningsfuldt for dem. Ifølge (Aagaard and Langdal, 2019) bliver aktiviteter meningsfulde, hvis de udfylder et personligt eller kulturelt mål.

Derudover defineres meningsfulde aktiviteter, som en aktivitet, der giver mening og tilfredsstillelse for den enkelte person (ibid). Ifølge straffuldbyrdelseslovens § 38, stk. 1, om ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet, så har alle indsatte i fængsler beskæftigelsespligt (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.).

I interviewet med Ungdommens Røde Kors beskriver informanten, at mange indsatte vælger at beskæftige sig med uddannelse, da de skal have noget at bruge tiden på og at de gerne ville bruge uddannelsen til videre forløb, når de er færdige med at afsone i fængslet. Studerende fangere støtter de indsatte og hjælper dem gennem uddannelsesforløbet.

“og så kan folk jo vælge at studere i fængslet af den ene og den anden årsag. Det kan være på grund af, at de keder sig eller fordi at de gerne ville have noget at lave, eller fordi de gerne vil bruge det til noget, når de kommer ud på den anden side. Så det er ligesom det, vi støtter dem i. Til at kunne have den mulighed.” Bilag 12: 00:01:31 Taler 2.

Informanten beskriver, at projektet støtter de indsatte til, at komme igennem deres uddannelsesforløb. Dette kan perspektiveres til en intervention opbygget af MOHO-begreberne, da interventionen omhandler at støtte den indsatte ønske om, at opnå forandring gennem aktivitet (Kielhofner, 2010).

Fængslets aktivitetsmiljø

Ud fra observationerne har vi observeret en indsat, som fortæller, at fængslet minder om en arbejdslejr.

“Den indsatte beskriver fængslet som en arbejdslejr.” Bilag 2. observation 1.

Dette citat henviser blandt andet til de fysiske omgivelser, da de indsatte oplever, at opholdet i fængslet er ligesom at bo på en højskole og at de har en administreret hverdag (Fisher, Haglund and Parkinson, 2019). På grund af denne opfattelse er der flere indsatte, som tager arbejdsvægring. Dette kan igen perspektiveres til meningsfulde aktiviteter (Aagaard and Langdal, 2019) fordi de indsatte skal deltage i beskæftigelse, som de ikke føler motiverende. Informanterne fra fokusgruppeinterviewet har aldrig prøvet arbejdsvægring, dog har informant 4 oplevet, at hans medindsatte gør det på baggrund af, at de skal ud og være i en beskæftigelse, som de ikke ønsker at være i.

“Det er fordi de, altså jeg kan ikke snakke ud fra alle, men de bliver arbejdsplaceret et sted, hvor de slet ikke vil være, fordi de steder som de gerne ville hen, der er der optaget, og så siger de “prøv lige at hør her, jeg gider ikke at være i landbruget og jeg gider ikke at arbejde i gartneriet”, men det er derfor at de tager AV.” Bilag 11: 00:46:53 Taler 4.

Informanterne fra fokusgruppeinterviewet beskriver, at de er tilfredse med de faciliteter, der bliver stillet til rådighed og at de respekterer hinanden på afdelingerne, dog siger den ene informant, at værelserne gerne må være en anelse større, men ellers er han glad for det.

“Altså nu har jeg jo bærbar og computer til udlån til min celle eller værelse, vi må jo ikke sige celle mere. Og vi har et hæve og sænke bord på værelserne, dog har jeg selv skaffet kontorstolen, men det fungerer rigtig godt. Vi var 3 og nu er vi 2 tilbage, der studerede det samme. Og vi var så heldige, at vi fik lov til at benytte en af besøgs lokalerne, hvis vi skal sidde sammen og deltage i online undervisning.” Bilag 11: 00:53:10 Taler 2.

“Jeg synes at vi har en god afdeling. Altså alle respekterer hinanden og der ser pænt ud”. Bilag 11: 00:56:26 Taler 4.

En indsat fra afdeling C mener ikke, at han bliver set som et helt menneske og at fængslet ikke støtter ham i hans problematikker og dermed gør ham afhængig af andre medindsatte, da de skal hjælpe ham.

“En Indsat fortæller hans synes det er menneskene krænkende, og at ens stemme som menneske ikke bliver hørt. Han var f.eks. kronisk syg, men han havde ingen hjælpemidler til at bære hans madvarer op på sit værelse, så han var afhængig af andre indsatte ville hjælpe ham.” Bilag 2. observationer 1.

Man bliver bekræftet i, at de muligheder, der tilbydes i fængslet, kan være gavnlige for de indsattes resocialisering (Engbo and Smith, 2012). Der vises også tydeligt, at der er mange forskellige perspektiver på aktivitetsmiljøet. Ud fra ovenstående citater kan man se, at de fysiske, sociale og aktivitetsmæssige omgivelser kan være gavnlige for de indsattes resocialisering, men også være to modstridende modsætninger, der ikke gavner resocialiseringen (Fisher, Haglund and Parkinson, 2019).

Bryde stigmatiseringen

Ud fra observationerne giver en indsat udtryk for, at han ikke vil indblandes i samtalerne omkring kriminalitet fra andre medindsatte, da han ikke ønsker at udforske kriminaliteten yderligere.

“Mange tror man skal i fængsel for at lærer om kriminalitet, men jeg lukker af for alt det der”. Bilag 3. observation 2.

Ud fra observationerne fortæller en ung indsat om hans perspektiv på resocialisering. Hans perspektiv på resocialisering var, at der inde i fængslet er kriminelle miljøer til stede, som man skal undgå for at opnå en vellykket resocialisering, hvilket kan resultere i, at man undgår at blive stigmatiseret af samfundet, når man er færdig med sin afsoning (bilag 3). Ifølge (Grangaard and Holsbæk, 2019) kan stigmatiserende omgivelser være med til at udstille befolkningsgrupper herunder kriminelle.

Aktivitetstilbydelsens påvirkning på de indsattes stimulering af sanser

I fokusgruppeinterviewet fortæller informant 4 om en episode efter han blev løsladt, hvor han blev nødt til, at følges med andre folk for at gå over et lyskryds, da det var længe siden, at han havde gået over et lyskryds. Informanten fortæller, at han hørte nøgler rasle, efter han var blevet løsladt.

“Så skulle jeg gå over et lyskryds, altså for jer er det helt almindeligt at gå over et lyskryds, prøv at hør jeg blev nødt til at følges med folk over. Jeg ventede på at de tog første skridt og så gik jeg ind i mængden. Da jeg blev løsladt, der hørte jeg stadig nøgler rasle”. Bilag 11: 00:22:07 Taler 4.

I fokusgruppeinterviewet giver informant 2 udtryk for, at der er mange sanser, som ikke bliver stimuleret i fængslet, hvilket godt kan give en et chok, når man bliver løsladt.

“fordi der er bare mange sanse som ikke bliver stimuleret, når man sidder i fængslet. Hvis det er over en længere periode, så kan det godt blive lidt et chok og blive lidt meget for kroppen, det med at befinde sig på en skole med flere hundrede mennesker.” Bilag 11: 00:21:36 Taler 2.

I ovenstående citater fra informanterne beskrives der, at man bliver understimuleret af at opholde sig i fængslet. De indsatte oplever mødet med samfundet som et kæmpe chok, når de bliver løsladt og skal agere med omverden igen. De lægger stort vægt på, at det er en tilvænning, at opholde sig i samfundet igen, da man ikke er vant til at omgås så mange mennesker. Informanterne oplever senfølger efter afsoning, da de oplever hørehallucinationer efter opholdet i fængslet.

Ud fra observationerne oplyser en indsat om, at han blev tilbudt behandling og aktivitetstilbud på den lukkede afdeling.

Indsat forklarer, at han blev tilbudt Ball Stick, meditation og yoga i lukket fængsel, hvilket han mangler i åbent fængsel. Bilag 2. observationer 1.

Disse muligheder for stimulering af sanserne mangler den indsatte i åbent regi. Ifølge (Holm and Højberg, 2019) kan mange personer med udfordringer have glæde af sanseintegrationsbehandling, da det er en af værktøjerne til at forhindre motoriske, indlærings- og adfærdsmæssige problemer.

Ud fra observationerne beskriver en indsat, at der generelt er manglende struktur, hvilket gør det vanskeligt at danne faste vaner og rutiner.

Indsat fortæller, at der mangler struktur og at det er svært at lave faste vaner og rutiner, da der mangler systemer. Bilag 2. observationer 1.

Ifølge (Taylor, 2019) giver roller, rutiner og vaner det adfærdsmønster, som er vigtigt for udførelse af aktiviteter. Derudover bidrager vaner og rutiner til at give struktur i hverdagen.

Krav til de indsattes resocialiseringsprocessen

I fokusgruppeinterviewet giver informant 3 udtryk for, at det kan være besværligt at få en vellykket resocialisering, da der tænkes for stort og for bredt. Informanten mener, at man skal starte med enkelte trin eller delmål, såsom at lære en indsat at stå selvstændigt op om morgen, hvilket kunne være første del af den indsattes resocialiseringsproces. Når den indsatte mestre dette, så kunne man bygge videre på processen.

“Jeg tænker om det er fordi, at man nogle gange tænker for stort og for bredt. Hvis man tænker at vi skal have nået og resocialisere så meget, så vi lykkes med det vi skal. Hvorimod hvis man kunne sige, nu sagde de lige at du bliver vækket om morgen, det er der ikke nogle der gør, hvis nu at du var en der altid havde svært ved at stå op, så kunne det jo være en del af din resocialisering, at det skal du lære og så var det det. Altså hvis det var godt nok, kan man sige. Og så kan man tage det andet bagefter. ”Bilag 11: 00:25:24 Taler 3.

Informanten giver udtryk for, at der bliver sat for krævende mål til de indsatte. Ifølge (Rasmussen, n.d.) tager handleplaner afsæt i den indsattes ønsker og er et redskab, der anvendes for at opnå en vellykket resocialiseringsproces. Informanten forklarer, at den indsatte bliver udsat for mange resocialiserings tiltag, som den indsatte ikke kan kapere. Dette kan fortolkes som om, at handleplanerne ikke er tilrettet den enkelte indsattes behov for resocialisering.

I fokusgruppeinterviewet fortæller informant 2, at de ansatte ikke sætter sig ind i deres sager og handleplaner og de indsatte oplever ofte, at de ansatte ikke arbejder hen imod deres mål, hvilket gør de indsatte usikre på deres situation og hvad de skal fortælle deres pårørende.

“Man har måske allerede haft samtaler, hvor man tænker, det er sletter ik, som vi arbejder hen imod. Det kan være noget, som man har arbejdet hen imod i lang tid, da man har siddet på lukket, så man føler lidt, at man løber panden mod væggen nu. Bilag 11: 00:16:13 Taler 2.

Informanten giver udtryk for, at der ikke arbejdes ud fra den indsattes mål. Ifølge (Kielhofner, 2010) er det vigtigt at inddrage den indsattes perspektiv og ønsker, når man skal gennemføre en intervention eller et trin i resocialiseringsprocessen. I ovenstående citat oplever den indsatte, at forløbet ikke bliver anset som et klientcentreret forløb, da han ikke får tilpasset forløbet efter hans mål i et åbent fængsel (Kielhofner, 2010).

I fokusgruppeinterviewet fortæller informant 4, at han skal have en ny kontaktperson og han har et håb om, at det kan blive hans oprindelige kontaktperson, dog er han sikker på, at han får tildelt en helt tredje person.

“I stedet for at sige ved du hvad ham her har boet inde i den her celle, han havde denne kontaktperson, så fik han en ny, nu skal han have en ny, jamen så giver vi ham sgu bare den gamle. Det gør de ikke (...) og tænker okay hvis de indsatte har det godt, så har vi det også godt og omvendt har de det godt, så har vi det også godt. Giver de et smil om morgenen, så giver vi også et smil om morgen.” Bilag 11:00:13:18 Taler 4.

Informanten fra fokusgruppeinterviewet har dårlige erfaring med, at få tildelt nye kontaktpersoner eller socialrådgiver, da de føler, at de skal starte forfra med at opbygge en tryk og god relation.

Informanterne fra fokusgruppeinterviewet oplever, at de forskellige personalegrupper har forskellige tilgang og syn på de indsatte som mennesker.

“Man mærke ihvertfald ikke den samme tilgang og syn på en som menneske, som man gør ved for eksempel en uddannelsesvejleder eller en vagt, som er meget om en, som jeg synes at man gør ved en socialrådgiver.” Bilag 11: 00:19:39 Taler 2.

I ovenstående citat beskriver informanten, at socialrådgiveren opleves som en barriere for at den indsatte kan udfolde sin empowerment og oplever derfor en ulige fordeling af magten i deres forhold (Pedersen, 2019). Med udgangspunkt i Howard S. Bechers begreb “stempling”, så mener informanten, at socialrådgiveren har stemplet den indsatte og ikke ønsker at ændre magtrelationen mellem dem (Nissen and Vardinghus-Nielsen, 2018).

Informanten fra Ungdommens Røde Kors mener, at grunden til at de “Studerende Fanger” fungerer godt er, at studiestøtte personerne er frivilligt og hun mener at det motiverer de indsatte mere end, hvis studiestøtte personerne var betalt for at hjælpe de indsatte.

“Det er fordi det er frivillige og de kan se det er bare nogen, der kommer, fordi de gerne vil være der, og de gerne vil hjælpe dig for din skyld, så det motiverer dem både til at lave deres ting og de føler ikke, at ligesom man kan meget nemt få sådan en følelse af at, hvorfor skulle man give alt muligt, hvis den anden person alligevel bliver betalt for at være her.” Bilag 12: 00:28:11 Taler 2.

Ifølge (Anon., 2022b) kan det, at være studerende i et fængsel være en uoverskuelig opgave, da man er overladt til sig selv. Derfor har mange fængsler i Danmark et samarbejde med Ungdommens Røde Kors, hvor der kommer en studiestøtte person ud og hjælper den indsatte med at klare sig igennem uddannelsen. Dog er der ingen af vores informanter fra fokusgruppeinterviewet, der benytter sig af “Studerende Fanger”, men de er oplyst om projektet og hvad det indebære.

Diskussion

Dette afsnit indeholder en resultatdiskussion, hvor resultaterne med mest datamætning bliver diskuteret og perspektiveret til videnskabelige studier. Derudover bliver det teoretiske grundlag for opgaven diskuteret og hvad projektet kan bidrage til, i henhold til udvikling af praksis. I diskussionen ønsker vi, at belyse aktivitetsmiljøet i forbindelse med de indsattes resocialiseringsproces. Afsnittet indeholder en metodisk diskussion, hvor vi vil diskutere design af undersøgelsen og dataindsamlingen, samt analysen af empirien.

Resultatdiskussion:

Meningsfuld resocialisering

Et af vores gentagende resultater er, at informanterne giver udtryk for, at resocialiseringen ikke er til stede i fængslet. Men da vores informanter fra fokusgruppeinterviewet blev bedt om at definere begrebet “resocialisering” bliver det beskrevet som at blive genetableret til samfundet og fungere som lovlydige borger, hvilket stemmer med ovenstående begrebsafklaringen. Informanterne får udtrykt, hvilke behandlings- og beskæftigelsesmuligheder de har fået tilbudt og hvad de ønsker, at anvende det til, men følelsen af resocialisering er ikke til stede. I straffuldbyrdelseslovens § 38, stk. 1 beskrives der, at de indsatte har pligt til at være i en beskæftigelse, herunder arbejde eller uddannelse (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.), hvilket bekræfter at de indsatte skal være i beskæftigelse, som en del af deres resocialisering.

I et studie foretaget på et af Europas største fængsler med indsatte dømt for seksuelle overgreb gør det samme sig gældende. Deltagerne beskriver, at de er indforstået med, at fængslets formål var at

rehabiliterer dem og reducere fremtidige overgreb. Det bliver beskrevet, at fængslet fik skabt en identitet, fordi der var stor fokus på behandling i fængslet (Blagden, Winder and Hames, 2016). Dette gør sig også gældende i det aktuelle projekt. Der bliver ikke beskrevet en fælles identitet i vores undersøgte fængsel, men derimod at resocialiseringen skal give mening for den indsatte. I fokusgruppeinterviewet giver en informant udtryk for, at det kan hjælpe de indsatte til en bedre hverdag, når de er færdig med at afsones i fængslet, hvis de beskæftiger sig med noget der giver mening for dem i fængslet. Hvilket kan perspektiveres til et udsagn fra et amerikansk studie, hvor deltagerne angiver, at deres resocialisering startede med, at de skulle reflektere over deres ønsker og fremtidsplaner, samt de delmål der skulle til for at opnå de endelige mål med resocialiseringen (Buck et al., 2022).

I artiklen fortæller deltagerne om mulighederne for at arbejde og uddanne sig i fængslerne, samt deltage i fritidsaktiviteter og adfærdsprogrammer. Disse faciliteter og tilbud gjorde det muligt for de indsatte at have et meningsfuldt liv i fængslet (Blagden, Winder and Hames, 2016). I straffuldbyrdesloven §38 stk 1 bliver beskæftigelsesmulighederne beskrevet (Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.). Dog er det ikke alle indsatte, der oplever at have en meningsfuld hverdag i fængslerne. Et af resultaterne fra vores undersøgelser påpeger, at nogle indsatte vælger arbejdsvægring (AV), da de bliver tvunget til at deltage i en beskæftigelse, som de indsatte ikke selv har valgt at deltage i. Den beskæftigelse de bliver placeret i, giver ikke mening for de indsatte, da det ikke er en del af deres mål med deres resocialisering. Vi kan dermed sammenfatte, at der er mange forskellige perspektiver på, hvad en meningsfuld hverdag er. De indsatte sidder inde med forskellige baggrunde, så kan det være vanskeligt at skabe en fælles identitet for fængslet og dermed heller ikke følelsen af resocialisering (Brinkmann, 2008a).

Aktivitetsmiljøets indflydelse på resocialisering

I artiklen (Buck et al., 2022) beskrives der, at overgangen fra fængslet og tilbage til samfundet involverer tilpasningen til en verden, der har udviklet sig teknologisk, socialt og politisk. Deltagerne beskrev en verden, der var ny og ukendt, hvilket gjorde tilpasningsprocessen vanskeligere (Buck et al., 2022). Dette kan perspektiveres til resultaterne af fokusgruppeinterviewet, hvor informanten fortæller, at han havde svært ved at gå over et lyskryds, da han blev løsladt.

Resultaterne viste også, at de indsatte føler sig understimuleret i fængslet, hvilket kan give dem et chok, når de skal ud og agere med omverdenen igen. Ifølge (Kiepek et al., 2019) er sanktioner beskrevet, som samfundets forventninger til den måde at være og udøve ting på. Samfundet har en forventning om, at de indsatte kan integreres i samfundet efter afsoning. Dog vurderer vi, at de indsatte for vanskeligt ved at opfylde de samfundsmæssige sanktioner, hvis de bliver understimuleret i fængslet.

I artiklen argumenteres for, at seksualforbrydere i fængslet følte, at miljøet var levedygtigt og at de følte sig trygge og sikker i deres miljø (Blagden, Winder and Hames, 2016). I modsætning til det kan vi tage udgangspunkt i resultaterne, hvor en indsat argumentere for, at det er et menneske krænkende miljø, de befinder sig i. Den indsattes belæg er, at han har behov for hjælpemidler, da han er kronisk

syg. Dog har han ikke fået tildelt nogen form for hjælp eller hjælpemidler, derfor mener den indsatte, at aktivitetsmiljøet i fængslet ikke understøtter de indsattes behov. Dette udsagn understøtter artiklen ikke, da der argumenteres for, at deltagerne føler sig "tilpas" i fængslet og at miljøet giver mulighed for personlig forandring. I artiklen fremstår miljøet som et vigtigt element for en succesfuld resocialisering (Blagden, Winder and Hames, 2016). Resultaterne bakker op om artiklens udsagn, da informanterne fra fokusgruppeinterviewet beskriver, at de er tilfredse med de faciliteter, der er til rådighed og at alle respekterer hinanden på afdelingen. Her bliver Kielhofners teori bekræftet ud fra, at aktivitetsmiljøet kan være gavnligt og fremme aktivitet, men også være to modstridende modsætninger, der kan hæmme aktivitet (Fisher, Haglund and Parkinson, 2019).

Aktivitetsmiljø i forbindelse med relationen mellem indsat og ansat

Et stort omdrejningspunkt i resultaterne fra undersøgelserne var, at de indsatte havde et blandet forhold til personalet. Informanterne fra fokusgruppeinterviewet beskriver, at personalegrupperne har forskellige tilgang og syn på de indsatte som mennesker. Dette bekræfter Erving Goffmans teori om totale institutioner også det at en professionel praksis kan fastholde et menneske i en bestemt rolle (Jacobsen and Kristiansen, 2018). Howard Beckers stempling teori bliver bekræftet idet en særlig master status bliver tildelt de indsatte (Nissen and Vardinghus-Nielsen, 2018). Herunder forklarer informanten, at han oplever, de ansatte som en barriere for de indsattes udvikling af empowerment i forbindelse med resocialiseringsprocessen. Dog har en artikel et andet perspektiv på forholdet mellem de indsatte og ansatte. I artiklen beskrives der, at fængselspersonalet interagerer med de indsatte og at de ikke har fokus på forskellighederne, men derimod på lighederne mellem dem (Blagden, Winder and Hames, 2016). I artiklen bliver der argumenteret for, at de indsatte skal opfattes med et positivt menneskesyn, så personalet har bedre forudsætninger for at opbygge en relation med de indsatte (ibid). Resultaterne argumenter for, at studiestøtten fra Ungdoms Røde Kors ofte har en bedre relation til de indsatte end det resterende personale, da de er frivillige og hjælper de indsatte af egen fri vilje. Dette bliver også bekræftet af en undersøgelse, der har henblik på at kortlægge frivillighedssektoren i det danske Kriminalforsorgen, hvor der bliver forklaret, at de frivillige kan tilgå de indsatte mere åben og med en ligeværdig dialog (Olesen and Rosenholm, 2021). Resultaterne argumenterer yderligere for, at dette motiverer de indsatte til, at gennemføre deres uddannelsesforløb ved hjælp af en studiestøtte, da relationen ikke er pålagt betaling.

Udvikling af ergoterapeutiske praksis

Vi har via vores undersøgelser fundet frem til et tydeligt ergoterapeutiske potentiale for indsatte i åbne fængsler. Vores resultater viser, at de indsatte lægger stor vægt på, at det de foretager sig skal give mening, så det kan være en motiverende faktor for dem. En af kerneværdierne i ergoterapi er meningsfuld aktivitet, hvilket defineres som aktiviteter, der giver tilværelsen og livet mening og som tager udgangspunkt i det enkelte individ. Ergoterapeuter anvender meningsfulde aktiviteter som et redskab til at identificere mål, som fremmer sundhed og genskaber personers mulighed for at deltage

i samfundet igen (Aagaard and Langdal, 2019). Ergoterapeuter i åbne fængsler vil kunne bidrage med, at udfører meningsfulde interventioner, som fremmer den indsatte resocialisering.

Som ergoterapeuter arbejder vi ud fra en målsætning, der bliver udarbejdet i samarbejde med personen under intervention (Faber, 2019). For at opnå disse mål arbejder vi ofte aktivitetsbaseret (Fisher, 2012), hvilket vil sige vi træner gennem aktiviteter. Disse aktiviteter har ikke altid nogen direkte forbindelse til det endelige mål, men via disse aktiviteter kan man tilegne sig kompetencerne til, at udfører det endelige mål. I praksis vil vi have fokus på, at skabe mere motivation ved at klargøre, hvorfor de indsatte skal foretage sig noget, der ikke giver mening i momentet. Ergoterapeuten kan forklare den indsatte, at formålet er at udvikle de kompetencer, som de kan bruge i deres videre resocialiseringsforløb.

Ud fra vores resultater af undersøgelserne ønsker vi, at skabe mere fokus på aktivitetsmiljøet i resocialiseringsprocessen i åbne fængsler. Dette kan vi som ergoterapeuter gøre ved, at anvende begrebsmodeller for at klientcentrere resocialiseringsprocessen, så de indsatte føler sig inddraget i processen og har en forståelse af egen resocialisering (Taylor, 2019). Ændring af aktivitetsmiljøet kan bidrage til at give den indsatte positive påvirkninger af omgivelserne, samt mere stimulering fra omgivelserne (ibid).

Metodediskussion

Kvalitativt design og videnskabsteorierne

I opgaven er der anvendt kvalitativt forskningsdesign for at belyse problemformuleringen. Fordelene ved at anvende det valgte design er, at vi kunne undersøge personernes oplevelse og fortolkning af resocialisering (Billhult and Henricson, 2018). Det kvalitative design muliggjorde, at vi kunne anvende kvalitative dataindsamlingsmetoder i form af dybdegående interviews og observationer (ibid). Vi har valgt at inddrage socialkonstruktivisme og hermeneutiske videnskabsteorier i opgaven. Socialkonstruktivismen bliver inddraget, da vi har valgt at indsamle empiri via observationer, hvor vi efterfølgende har udarbejdet en diskursanalyse. Den hermeneutiske tilgang bliver inddraget i udarbejdelsen af interviewene, da vi har udarbejdet dem ud fra en deduktiv tilgang (Friberg and Ôhlen, 2018). I samfundsvidenskabelige undersøgelser udgør socialkonstruktivisme og hermeneutisk orienterede metodiske tilgang ofte en vellykket metodisk opbygning af en opgave (Rasborg, 2018).

Udvælgelse af informanter

Udvælgelsen af informanter til fokusgruppeinterviewet blev foretaget af en person, som havde funktionen "gatekeeper" (Danielson, 2018). Vores belæg for at anvende en gatekeeper er, at personen havde tilgang til informanterne og lettere kunne komme i kontakt med informanterne. Gatekeeperen har valgt informanterne ud fra vores inklusions- og eksklusionskriterier. Udfordringerne ved

gatekeeperen var, at personen havde en relation til informanterne, hvilket kunne påvirke interviewet, da gatekeeperen var en af informanterne i fokusgruppeinterviewet.

På baggrund af, at vi var styret af en socialkonstruktivistisk videnskabsteori, har vi valgt at inddrage Ungdommens Røde Kors "studerende fanger", som kunne bidrage med deres perspektiv på ovenstående problemformulering udenfor fængslet.

Fokusgruppeinterviewet

Overvejelserne omkring fokusgruppeinterviewet var, at det ville indbringe mere og bredere empiri, da deltagerne deler og diskutere deres perspektiver med hinanden. Ulempen med udførelsen af fokusgruppeinterviewet var, at det ikke blev afholdt det aftalte sted, det blev flyttet til personalets pauserum. Dette blev vi først informeret om, da vi ankom til fængslet. Det blev vurderet, at informanterne var trygge ved omgivelserne og at vi godt kunne gennemføre interviewet. Vi fik ikke placeret os hensigtsmæssigt (Wibeck, 2018), da interviewerne sad for bordenden. Det blev vurderet, at placeringen ikke havde den store indflydelse på interviewet. Interviewet blev afbrudt flere gange af personale, der gik ind i pauserummet under interviewet. Dette udløste en del støj og havde indflydelse på flowet i interviewet, men informanterne var bevidste om, at holde fast i emnet, der blev diskuteret og deres budskab kom igennem. Moderatorerne havde fokus på, at give informanterne en balanceret taletid hver. Gruppen var sammensat af fire informanter, der var gode til at give hinanden plads til, at tale frit og de tre indsatte holdte ikke deres konstruktive meninger tilbage, selvom uddannelsesvejlederen var til stede. Dog var der en informant, der ikke bidrog betydeligt med til interviewet. Han nikkede dog og bekræftede de andre. Han fik dog stillet direkte spørgsmål af moderatorerne, hvor han svarede med dybdegående svar.

Feltnoter

Der blev, som beskrevet under metodeafsnittet, oplevet svagheder i studiet, da vi udarbejdede feltnoter, da vi som observatør havde en markant indflydelse på de indsatte omgivelser. Vi mener dog, at dette er en metodisk styrke for vores projekt, da dette muliggjorde flere uformelle samtaler med indsatte og ansatte. Dette medførte, at vi opfangede empiri, vi ellers ikke ville have opnået. Vi fik dermed også dannet en tryk relation til de indsatte, hvilket gjorde det nemmere for os, at færdes i fængslet.

Analyselstrategi

I opgaven har vi anvendt en tværgående analysestrategi, da den er ideel til at beskrive, undersøge og sammenligne, hvad de forskellige temaer betyder for individerne i fokusgruppeinterviewet (Astrup Nielsen et al., 2021). Styrken ved at anvende denne tilgang til at analysere fokusgruppeinterviewet har været, at man kunne tydeliggøre forskelle og ligheder mellem informanternes udtalelser. I stedet for at have udarbejdet en tværgående matrix, så kunne vi have udarbejdet en matrix, der samlede

observationerne og interviewene (ibid). Styrkerne ved at anvende den pågældende matrix ville have været, at man kunne perspektivere empirien fra interviewet med empirien fra observationerne, hvilket kunne have givet en anderledes fortolkning.

Derudover har vi anvendt en langsgående analysestrategi til, at analysere interviewet med Ungdoms Røde Kors (Astrup Nielsen et al., 2021). Fordelene ved dette var, at det gav os muligheden for at holde interviewene adskilt og dykke ned i informantens udtalelser. Ulemperne var, at der kun var et interview med en informant, så vi kunne ikke perspektivere forskelligheder mellem informanter, dog kunne vi med stor fordel belyse selvmodsigelser i interviewet.

Etiske retningslinjer

Der har været flere etiske overvejelser i vores projekt, men da vi opholdte os ude i et fængsel, underlagde vi os bestemte retningslinjer i forhold til samtykke og anonymisering (Anon., 2022a). Inden besøget i fængslet skulle vi udfylde en blanket, så vi derefter kunne blive tjekket i kriminalregistret og få vores godkendelse til at opholde os i fængslet.

Vi havde ikke samtykkeerklæringer på samtlige indsatte og ansatte under vores observationer, da dette ville indebære over hundrede samtykke erklæringer. Det gav os mulighed for at transskribere citater med papir og pen under observationerne, da vi ikke mente, det var etisk ansvarligt at lave audio optagelser under vores observationer.

Samtidig informerede vores gatekeeper os om, at vi ikke måtte forlade fængslet med personfølsomme data. Vi har vurderet det etisk ansvarligt, at indsamle underskrevet samtykkeerklæringer på informanterne i fokusgruppeinterviewet og interviewet med Ungdoms Røde Kors.

Troværdighed, pålidelighed, verificerbarhed, og overførbarhed

Vi vurderer, at den eksterne validitet er overførbar til andre kontekst udover det præsenterede resultat (Borglin, 2018), herunder flere åbne fængsler. Da der mangler yderligere forskning på dette område og der ikke er tilstrækkelig datamætning i vores projekt, kan man ikke med vished overføre resultaterne direkte, men de fundne resultater er af vigtig betydning for ergoterapeuters roller og muligheder i åbne fængsler, idet resultaterne peger på vigtigheden af meningsfulde aktiviteter og aktivitetsmiljøets påvirkning. Disse resultater vil man formodentlig kunne overføre til flere åbne fængsler i Danmark, da de står overfor nogle parallelle problematikker både samfunds og -strukturmæssigt. Et af problemerne i at skulle overføre vores resultater bunder i, at fængslerne i Danmark er forskellige og har forskellige tilbud samt forskellige indsatte. Derfor ville vores resultater sandsynligvis være blevet anderledes, hvis projektet var foretaget i et andet fængsel.

Vi har opnået troværdighed ved at anvende kildetriangulering, da vi har interviewet og observeret informanter med forskellige holdninger til problemet. Ifølge (Mårtensson and Fridlund, 2018) betyder

triangulering, at man ser projektet fra forskellige synsvinkler. De mener, at triangulering fremmer troværdighed i et projekt, derfor har vi valgt at lægge fokus på kildetriadangulering.

I projektet har vi opnået pålidelighed, da vi dybdegående har beskrevet udførelsen af undersøgelserne (Mårtensson and Fridlund, 2018). I det metodiske afsnit har vi belyst, hvilke redskaber vi anvender til udførelsen af interviewet, og hvordan vi har forholdt os til empirien.

Vi har beskrevet analyseprocessen og tydeliggjort vores neutrale holdning i fortolkningen. Vi har forholdt os neutrale omkring fortolkningen af analysen ved at overveje verificerbarheden i projektet, da vi ikke har præget databearbejdelsen med vores egen holdning i projektet (Mårtensson and Fridlund, 2018).

Konklusion

Projektet har til formål at undersøge, hvordan aktivitetstiljøet konstrueres hos indsatte i åbne fængsler og hvordan konstruktionerne påvirker deres resocialiseringsproces. Emnet blev afdækket af observationer fra det undersøgte fængsel, samt et fokusgruppeinterview med de indsatte og en uddannelsesvejleder fra fængslet, samt et semistruktureret med Ungdoms Røde Kors. Informanterne havde en bred enighed om, at der skal mere fokus på at opbygge en vellykket resocialiseringsproces for de indsatte, da en del informanter oplever, at resocialiseringen ikke er eksisterende. Projektet har beskrevet sammenhængene mellem meningsfuld resocialisering og den indflydelse aktivitetstiljøet har på resocialiseringsprocessen. Derudover er der blevet lagt vægt på relationerne mellem ansatte og indsatte, da det spiller en stor rolle for aktivitetstiljøet. Vi kan konkludere, at aktivitetstiljøet har en stor indflydelse på de indsatte i åbne fængsleres resocialiseringsproces, da ændringen af aktivitetstiljøet kan bidrage til, at de indsatte oplever stimulans fra omgivelserne.

Perspektivering

Projektets resultater leder i retning af, at aktivitetstiljøet kan bidrage til, at give de indsatte mulighed for at skabe en meningsfuld resocialisering, hvis omgivelserne bliver konstrueret, så det fremmer de indsatte sansestimulering. Med udgangspunkt i resultaterne fra projektet ønsker vi, at inspirere ergoterapeuter og fængselspersonalet til at bygge videre på projektet. Dette kan gøres ved at indsamle mere empiri med supplerende casestudier og opnå en større datamætning til udarbejdelse af yderligere projekter, som kan omhandle udvikling af aktivitetstiljøet i åbne fængsler. Heriblandt ønsker vi, at projektet kan anvendes til inspiration til udviklingen af videnskabelige artikler. Derudover ønsker vi at sprede budskabet om, at vores profession kan bidrage til resocialiseringen i åbne fængsler. Ifølge (Stasch et al., 2018) er der behov for terapeuter i fængsler, da det bidrager til forbedret resocialisering. Derfor ønsker vi at dele vores resultater via formidling af projektet.

Litteraturliste

- Aagaard, M. and Langdal, I., 2019. *Centrale begreber inden for ergoterapi*. In: Å. Brandt, H. Peoples and U. Pedersen, eds. *Basisbog i ergoterapi aktivitet og deltagelse i hverdagslivet*, 4. udgave. Munksgaard København. pp.111–127.
- Anon. 2005. *Nordic Prison Education : A Lifelong Learning Perspective*. Nordic Council of Ministers.
- Anon. 2022a. *Generelt om forskning og statistik*. [online] Available at: <https://www.datatilsynet.dk/hvad-siger-reglerne/vejledning/skoler-og-dagsinstitutioner/generelt-om-forskning-og-statistik> [Accessed 16 December 2022].
- Anon. 2022b. *Studerende Fanger | URK.dk*. [online] Available at: <https://www.urk.dk/studerende-fanger> [Accessed 13 December 2022].
- Anon. 2023c. *Statistik*. [online] Kriminalforsorgen. Available at: <https://www.kriminalforsorgen.dk/om-os/tal-og-fakta/statistik/> [Accessed 4 January 2023].
- Astrup Nielsen, D., Hjørnholm, T.Q., Stray Jørgensen, P., and Thomas Kristian Nygaard Hansen, 2021. *Det gode bachelorprojekt i sundhedsuddannelserne: håndbog i opgaveskrivning og metode*. 1. udgave ed. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Bekendtgørelse af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.* LBK nr 1333 af 09/12/2019 [online] Available at: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/1333> [Accessed 21 October 2022].
- Billhult, A. and Henricson, M., 2018. *Kvalitativt design*. In: M. Henricson, ed. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*, 2. udgave. Munksgaard. pp.139–149.
- Blagden, N., Winder, B. and Hames, C., 2016. “They Treat Us Like Human Beings”—Experiencing a Therapeutic Sex Offenders Prison: Impact on Prisoners and Staff and Implications for Treatment. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 60(4), pp.371–396. <https://doi.org/10.1177/0306624X14553227>.
- Borglin, G., 2018. *Mixed methods - en introduktion*. In: M. Henricson, ed. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*, 2. udgave. Munksgaard. pp.253–273.
- Brinkmann, S., 2008a. *Identitet : udfordringer i forbrugersamfundet*. 1. udgave, 2. oplag ed. Århus: Klim.
- Brinkmann, S., 2008b. *Selvteknologier og Identitet*. In: *Identitet : udfordringer i forbrugersamfundet*, 1. udgave, 2. oplag. Århus: Klim. pp.103–129.

Brinkmann, S. and Kvale, S., 2015. *Interview. Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3rd ed. København: H. Reitzel.

Buck, K., Cochran, A., Young, H., Gordon, M.J., Yuen, H.K. and Tucker, S.C., 2022. The Facilitators and Barriers Faced When Transitioning Back into the Community Following a Prison Sentence. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 66(10–11), pp.1156–1174. <https://doi.org/10.1177/0306624X211013518>.

Danielson, E., 2018. *Kvalitativt forskningsinterview*. In: M. Henricson, ed. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*, 2. udgave. Munksgaard.

Danmarks statistik, 2020. *Tilbagefald til kriminalitet 2016-2018*. København.

Danmarks statistik, 2022. *Domme*. [online] Available at: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/so-ciale-forhold/kriminalitet/domme> [Accessed 25 October 2022].

Engbo, H.J. and Smith, P.S., 2012. *Fængsler og menneskerettigheder*. 1. udgave ed. Jurist- og økonomiforbundts forlag.

Faber, 2019. *Ergoterapeutisk intervention*. In: Å. Brandt, H. Peoples and U. Pedersen, eds. *Basisbog i ergoterapi aktivitet og deltagelse i hverdagslivet*, 4. udgave. Munksgaard København.

Fisher, A.G., 2012. *Otipm : en model for planlægning og implementering af top-til-bund, klientcenterede og aktivitetsbaserede interventioner*. 1. udgave ed. Ergo/Munksgaard. Translated by E.E. Wæhrens Kbh.: Munksgaard.

Fisher, G., Haglund, L. and Parkinson, S., 2019. *Omgivelserne og den menneskelige aktivitet*. Translated by S. Christophersen. In: R.R. Taylor, ed. *MOHO : Kielhofners model for menneskelig aktivitet*, Ergo/Munksgaard, 3. udgave. Kbh.: Munksgaard. pp.135–153.

Friberg, F. and Ôhlen, J., 2018. *Fænomenologi og hermeneutik*. In: M. Henricson, ed. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*, 2. udgave. Munksgaard. pp.333–362.

Gergen, K.J., 2010. *En invitation til social konstruktion*. 2. [i.e. 1.] udgave ed. Translated by T. Bøgeskov Kbh.: Mindspace.

Glintborg, C. and Mærsk, J.L., 2019. *Rehabilitering og identitet*. In: I. Schrøder, K. Schultz Petersen and I.S. Bonfils, eds. *Sociologi og rehabilitering*, 2. udgave. Kbh.: Munksgaard. pp.216–231.

Grangaard, S. and Holsbæk, J., 2019. *Tilgængelighed og hverdagsteknologi*. In: I. Schrøder, K. Schultz Petersen and I.S. Bonfils, eds. *Sociologi og rehabilitering*, 2. udgave. Kbh.: Munksgaard. pp.109–128.

- Hansen, A.D., 2017. *Laclau og Mouffes diskursteori*. Translated by Tom Havemann. In: M. Järvinen, N. Mik-Meyer, and Daniel Robert Andersen, eds. *Kvalitativ analyse: syv traditioner*, 1. udgave. Kbh.: Hans Reitzel. pp.343–365.
- Henricson, M. ed., 2018. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*. 2. udgave ed. Munksgaard.
- Holm, H. and Højberg, 2019. *Ergoterapi til unge med nedsat funktionsevne*. In: Å. Brandt, H. Peoples and U. Pedersen, eds. *Basisbog i ergoterapi aktivitet og deltagelse i hverdagslivet*, 4. udgave. Munksgaard København.
- Jacobsen, M.H. and Kristiansen, S., 2018. *Erving Goffman*. In: P. Tanggaard Andersen and H.U. Timm, eds. *Sundhedssociologi : en grundbog*, 2. udgave. Kbh.: Hans Reitzel. pp.155–174.
- Jørgensen, K., 2010. *Kommunikation - for sundhedsprofessionelle*. 1. udg ed. København: Gads Forlag.
- Jørgensen, M. and Phillips, L., 1999. *Diskursanalyse: som teori og metode*. 1. udgave ed. Frederiksberg: Samfundslitteratur, Roskilde Universitetsforlag.
- Kaae Kristensen, H., Bach Schou, A.S. and Larsen Mærsk, J. eds., n.d. *Nordisk aktivitetsvidenskab*. Udgave 1, bind 1 ed. Munksgaard København.
- Kielhofner, G., 2010. *MOHO-modellen: modellen for menneskelig aktivitet : ergoterapi til uddannelse og praksis*. 2. udgave, 1. oplag ed. Translated by Steen Christophersen Kbh.: Munksgaard Danmark.
- Kiepek, N.C., Beagan, B., Rudman, D.L. and Phelan, S., 2019. Silences around occupations framed as unhealthy, illegal, and deviant. *Journal of Occupational Science*, 26(3), pp.341–353. <https://doi.org/10.1080/14427591.2018.1499123>.
- Kjellstrom, S., 2018. *Forskningsetik*. In: M. Henricson, ed. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*, 2. udgave. Munksgaard.
- Kriminalforsorgen, 2022. *Fængsel*. [online] Kriminalforsorgen. Available at: <https://www.kriminalforsorgen.dk/straf/faengsel/> [Accessed 20 October 2022].
- Kristiansen, S., 2017. *Fortolkning, forforståelse og den hermeneutisk cirkel*. Translated by Tom Havemann. In: M. Järvinen, N. Mik-Meyer, and Daniel Robert Andersen, eds. *Kvalitativ analyse: syv traditioner*, 1. udgave. Kbh.: Hans Reitzel. pp.153–172.

Kühle, L. and Lomholt, C. eds., 2006. *Straffens menneskelige ansigt?*. 1. udgave ed. Forlaget ANIS København 2006.

Landström, C. and Priebe, G., 2018. *Den videnskabelige erkendelses muligheder og begrænsninger grundlæggende videnskabsteori*. In: M. Henricson, ed. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*, 2. udgave. Munksgaard.

Maribo, T., Ibsen, C., Thuesen, J., Nielsen, C., Johansen, J. and Vind, A., 2022. *Hvidbog om rehabilitering*. 1. udgave ed. Rehabiliteringsforum, Danmark.

Mårtensson, J. and Fridlund, 2018. *Videnskabelig kvalitet i eksamensprojektet*. In: M. Henricson, ed. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*, 2. udgave. Munksgaard.

Muñoz, J.P., Moreton, E.M. and Sitterly, A.M., 2016. The Scope of Practice of Occupational Therapy in U.S. Criminal Justice Settings. *Occupational Therapy International*, 23(3), pp.241–254.
<https://doi.org/10.1002/oti.1427>.

Nissen, M.A. and Vardinghus-Nielsen, H., 2018. *Hvordan sociale forhold kan gøre mennesker syge*. In: A. Dalsgaard and L. Meldgaard, eds. *Sociologi for sundhedsprofessionelle*, 1. udgave. Kbh.: Gad. pp.177–200.

Olesen, A. and Rosenholm, A.B., 2021. Frivillige organisationers resocialiserende arbejde i Kriminalforsorgens institutioner. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 108(1), pp.59–76.
<https://doi.org/10.7146/ntfk.v108i1.125564>.

Pedersen, U., 2019. *Ergoterapi i forebyggende og sundhedsfremmende indsatser*. In: Å. Brandt, H. Peoples and U. Pedersen, eds. *Basisbog i ergoterapi aktivitet og deltagelse i hverdagslivet*, 4. udgave. Munksgaard København. pp.213–234.

Ramian, K., 2012. *Casestudiet i praksis*. 2. udgave ed. Kbh.: Hans Reitzel.

Rasborg, K., 2018. *Socialkonstruktivisme*. In: M. Henricson, ed. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*, 2. udgave. Munksgaard.

Rasmussen, A., n.d. *FÆNGSELSHÅNDBOGEN en guide til indsatte og pårørende*. 1. udgave, 1. oplag ed. Hydra Bøger.

Stasch, J., Yoon, D., Sauter, J., Hausam, J. and Dahle, K.-P., 2018. Prison Climate and Its Role in Reducing Dynamic Risk Factors During Offender Treatment. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 62(14), pp.4609–4621.
<https://doi.org/10.1177/0306624X18778449>.

Taylor, R.R. ed., 2019. *MOHO : Kielhofners model for menneskelig aktivitet*. 3. udgave ed. Ergo/Munksgaard. Translated by S. Christophersen Kbh.: Munksgaard.

Vejledning om beskæftigelse m.v. af indsatte i kriminalforsorgens institutioner (beskæftigelsesvejledningen). VEJ nr 9734 af 28/06/2022 [online] Available at: <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2022/9734> [Accessed 21 October 2022].

Wibeck, V., 2018. *Fokusgrupper*. In: M. Henricson, ed. *Videnskabelig teori og metode fra ide til eksamination*, 2. udgave. Munksgaard. pp.193–215.